

Диковицька А.*

ВПЛИВ СПІЛЬНИХ КИТАЙСЬКО-РОСІЙСЬКИХ ЕНЕРГЕТИЧНИХ ПРОЕКТІВ НА РОЗВИТОК ДВОСТОРОННІХ ВІДНОСИН

Аналізуючи сучасний стан двосторонніх відносин КНР та РФ, можна говорити про значний потенціал міждержавного співробітництва саме в енергетичній сфері. Співпраця в галузі енергетики являється чи не найвагомішою складовою китайсько-російських економічних відносин.

Розуміння значущості енергетичного фактору знайшло відображення в Енергетичній стратегії Росії на період до 2020 року. Стратегія констатує, що роль країни на світових енергетичних ринках значною мірою визначає її геополітичний вплив [1]. Ключовий напрям експорту енергоресурсів з Росії – це ЄС, оскільки на даний момент 86% російського експорту нафти і 92% газу припадає на країни Європи [2]. Енергетична стратегія РФ, в свою чергу, передбачає диверсифікацію експортних ринків: Азійсько-Тихоокеанський регіон та Південна Азія названі в якості головних напрямів. Зокрема, Китай, Індія, Південна Корея та Японія визначаються найбільш перспективними країнами. Все ж найпривабливішим партнером у цій галузі розглядається КНР.

Між тим, у даний час домінуючим елементом в енергобалансі Китаю є вугілля. Саме тому надійне постачання нафти являється обов'язковою умовою енергетичної безпеки країни, що, в свою чергу, має гарантувати загальну безпеку держави.

Економічна складова російсько-китайського стратегічного партнерства вилася безпосередньо в міждержавний енергетичний діалог.

У ході офіційного візиту 26-28 вересня 2010 року Президента РФ Дмитра Медведєва до КНР сторони підписали 10 міждержавних угод, що значно розвивають енергетичне співробітництво двох країн. Нині, окрім співпраці у сферах нафти, газу, електроенергетики та вугілля, воно включає російсько-китайську взаємодію у галузі енергоефективності, використання відновлюваних джерел енергії, розвитку електромережевого господарства. Сторони також зробили акцент на нових високотехнологічних проектах в галузі ядерної енергетики. Підсумки переговорів закріплені у Спільній заяві Російської Федерації та Китайської Народної Республіки про усестороннє поглиблення російсько-китайських відносин партнерства і стратегічної взаємодії [3].

Президент Росії Дмитро Медведєв і голова КНР Ху Цзіньтао взяли участь у церемонії запуску нещодавно добудованого найбільшого двостороннього проекту – нафтопроводу «Сковородіно-Дацин» як відгалуження магістрального нафтопроводу Східний Сибір – Тихий океан, який країни будували з 2009 р. Комерційні постачання нафти до Китаю по новому трубопроводу планується почати вже з 1 січня 2011 р. У листопаді-грудні 2010 р. почнеться закачування в нафтопровід технологічної нафти близько 600 тис. т. Передбачається, що Росія забезпечуватиме Китай нафтою по новому трубопроводу до 2030 р. [4]

Але найбільшою інтригою візиту стали переговори «Газпрому» з китайськими партнерами про поставки газу. Китай і Росія в черговий раз не домовилися про вартість постачань російського газу в КНР. Глава «Газпрому» Олексій Міллер і президент китайської

* студентка 3 курсу спеціальності «міжнародні відносини» Інституту міжнародних відносин Київського національного університету імені Тараса Шевченка

Науковий керівник: проф. Головченко В.І.

держкомпанії CNPC Цзянь Цземінь лише підписали проміжний документ «Розширені основні умови постачань газу з Росії до Китаю». У «Газпромі» запевняють, що постачання газу до Китаю планується почати в 2015 р., при цьому його щорічний об'єм досягне 30 млрд. куб. м. Експортний контракт, розрахований на 30 років, має бути підписаний в 2011 р. [5]. Поки ж питання ціни, яке країни не можуть погодити з 2004 р., є основною перешкодою в російсько-китайських переговорах, і відсутність остаточного рішення з цього питання зводить нанівець всі попередні російсько-китайські домовленості.

Китай відмовляється купувати газ за високими цінами, «Газпром» же не має наміру їх знижувати. Аналітики вважають, що піти на поступки при узгодженні ціни доведеться обом сторонам: російські цінові запити вищі, ніж ціни, за якими Китай купує газ у інших постачальників, проте Росія готова забезпечити необхідний об'єм газу в довгостроковому періоді.

Експерти відзначають, що в даний час Китай не має гострої потреби в додаткових об'ємах газу. Так, Китай отримує великі об'єми зрідженого природного газу з Австралії і Катару за ціною близько \$145 за тисячу кубометрів. А нещодавно поставляти газ до Китаю стали і країни Центральної Азії. У 2009 р. був відкритий газопровід Туркменістан – Китай, по якому вже в 2013 р. Туркменія, Казахстан і Узбекистан мають намір поставляти Китаю близько 40 млрд. кубометрів газу на рік [6].

При цьому влада Китаю не раз заявляла, що об'єми постачань по новому газопроводу можуть бути і збільшені.

Російсько-китайський саміт продемонстрував, чого хочуть обидві країни від нинішнього співробітництва. Усі пропозиції спрямовані на те, щоб сторони активізували роботу в стратегічних сферах — від торгівлі та обміну технологіями до проектів у регіональному і гуманітарному співробітництві. Візит президента РФ Дмитра Медведева в Китай за свідчив: Пекін зацікавлений у Росії як джерелі сировини. Тепер ця складова двосторонніх відносин домінуватиме.

Говорячи про стратегічне партнерство, можна стверджувати, що російсько-китайські відносини, за високого ступеню інтенсивності на політичному та військово-стратегічному рівнях, проходять перевірку в економічній сфері. За збереження нинішніх тенденцій відносини між державами в нафтогазовій сфері будуть все більше походити на стратегічне суперництво, що розгортається, насамперед, у Центральній Азії. Можна відзначити, що зростання китайсько-російського суперництва помічається і в регіоні Далекого Сходу, який Росія намагається зміцнити шляхом стимулювання його економічного розвитку. Тому за всієї перспективності відносини двох держав у нафтогазовій сфері носять характер «суперництва-співробітництва», і те, в яку сторону зміститься баланс, залежить від гнучкості та бажання йти на взаємовигідне співробітництво. Отже, Росії та Китаю необхідно знайти механізм узгодження інтересів в економічній сфері, довести, що стратегічне партнерство існує не лише на декларативному рівні.

Література

1. Энергетическая стратегия России на период до 2020 г., утверждена распоряжением Правительства Российской Федерации от 28 августа 2003 г. № 1234-р. <http://www.minprom.gov.ru/docs/strateg/1>
2. Данные Международного энергетического агентства, опубликованные в журнале Эксперт. Кокшаров Александр, Рубанов Иван. Предложение, от которого можно отказаться. Эксперт. 2006, 23 октября. № 39(533). http://www.expert.ru/printissues/expert/2006/39/energeticheskoe_partnerstvo_es_i_rossii/
3. Стратегическое партнерство России и Китая в энергетике <http://energyland.info/news-show-tek-alternate-55995>

4. Не зійшлися в ціні <http://news.finance.ua/ua/~1/0/ru/2010/09/28/211263>
5. Не зійшлися в ціні <http://news.finance.ua/ua/~1/0/ru/2010/09/28/211263>
6. Коваль О. Росія готова віддати Китаю все <http://www.dt.ua/>